

Werkstraf in uitvoering

Editie 12 | December 2015

Werkstraf in beeld

Wezo doet méér dan alleen een werkstraf faciliteren

Jochum Wildeman

‘Wel poging tot omkoping, maar geen aangifte?’

Zorgboerderij Pronkhof

‘De hulp van werkgestraften is vrijwel onmisbaar’

Reclassering Nederland

› SUCCESVOLLE WERKSTRAF

Opstap naar **zinnol en regelmatig bestaan**

** Pieter en Nathalie zijn gefingeerde namen.*

LANDELIJK Regelmatig maakt Reclassering Nederland het mee: werkstraffen die uitzonderlijk succesvol eindigen. Bijvoorbeeld als opstapje naar vrijwilligerswerk of een betaalde baan. Marco Bal, teamleider werkstraf in de regio Zuid-West: ‘De werkstraf is bedoeld om – naast de straf – mensen zonder werk weer arbeidsritme en verantwoordelijkheidsgevoel te geven, een opstap naar een zinvol en regelmatig bestaan. Werkgestraften ervaren dat werken meer is dan geld verdienen. Het geeft invulling aan je leven en je doet sociale contacten op. Als dat uitmondt in een baan of afgeronde studie, zijn dat echt de parels in ons werk.’

Van werkplaats naar sportclub

Werkgestrafte Pieter*:

‘Vanwege een rughernia moest ik tijdens mijn werkstraf washandjes

vouwen en stekjes knippen. Niet erg inspirerend, maar het wakkerde wel het gevoel aan om weer nuttig te willen zijn. Na een paar dagen kon ik aansluiten bij een nieuw project om meubels op te knappen. Dat vond ik prettig werk. Na mijn werkstraf was ik zo enthousiast over Reclassering

Nederland, dat ik aan de slag wilde als werkmeester.

Dat zat er helaas niet in omdat ik geen VOG kon

krijgen. Maar de teamleider had wel contacten met een sportclub in de buurt. De club was net gestopt met de inzet van werkgestraften, omdat ze Wajong-jongeren een kans wilden geven. Er was een medewerker die de jongeren moest begeleiden, maar

dat viel hem zwaar. De teamleider van Reclassering Nederland schoof mij toen naar voren. Met de sportclub heb ik een heel open gesprek gehad, waarbij ik ook vertelde welke misser ik heb gemaakt. Die openheid gaf mij rust en de kans om een frisse start te maken. Met de jongeren heb ik al flinke stappen gemaakt. Je kunt ze het best individueel aansturen, binnen een duidelijke structuur. Ik houd mij vooral bezig met planning en het managen van het project. We hebben vrijwilligers aangetrokken om de begeleiding te ondersteunen. Mijn ervaring met de werkstraf zet ik in om met de jongeren te praten over het maken van misstappen en de kans om toch weer iets van je leven te maken. Ik voel me nuttig en gerespecteerd, daar ben ik heel blij mee.’

Pieter: ‘Door mijn openheid kreeg ik de kans een frisse start te maken’

Tóch mijn diploma gehaald

Werkgestrafte Nathalie*:

‘Ik was altijd druk met andere dingen dan school. Ook omdat concentreren

me door mijn ADHD zwaar valt. Een opleiding af-maken was me dan ook nog niet gelukt. Na wat omzwervingen ben ik op de praktijkopleiding Mijnschool terechtgekomen. Een school waar je leert door te doen, dus weinig stilzitten in de klas. Eindelijk een opleidingsvorm die bij mij paste. Ik studeerde Cultureel werk en was net een jaar bezig toen ik de fout in ging. Een werkstraf was het gevolg. Ik vreesde dat ik mijn opleiding

niet meer zou afmaken. Tot mijn verbazing kreeg ik juist steun van de school en Reclassering

Nathalie: ‘Ik kreeg juist steun van mijn school en Reclassering Nederland’

Nederland. Er was al een samenwerking tussen beiden en ze boden

[Lees verder >>](#)

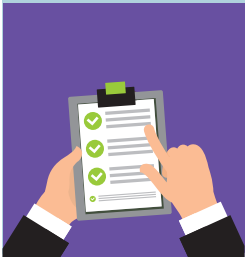
>> mij de kans om mijn stage als werkstraf uit te voeren. Ik moest zelf met een plan komen. Dat viel nog niet mee, omdat ik op veel plekken werd afgewezen vanwege de VOG. Uiteindelijk heb ik mijn levensverhaal geschreven en ben als *motivational speaker* lezingen gaan geven aan leerlingen en hun docenten over speciale jongeren zoals ik. Het telkens geconfronteerd

worden met hoe mijn leven er vóór de werkstraf uitzag, heeft mij gemotiveerd om het nu beter te doen. Reclassering Nederland gaf me de kans de werkstraf én mijn opleiding positief af te ronden. Daardoor kan ik nu volgende stappen maken in mijn leven. De werkstraf heeft mij meer gebracht dan ik van strafoplegging ooit had verwacht.'

> CHECK

Risico's op de werkvloer

LANDELIJK Een werkstrafproject kent dezelfde plichten als een werkgever: het project is verantwoordelijk voor de veiligheid van werkgestraften. Vóór de werkstraf begint, moeten werkgestraften worden geïnformeerd over de veiligheid op de werkvloer.

Werkgestraften voeren **geen onveilige werkzaamheden** uit. De projectplaats zorgt voor voldoende toezicht en instructie.

Werkgestraften weten hoe het **ontruimingsplan** er uit ziet, hoe de BHV georganiseerd is en waar men na een calamiteit moet verzamelen.

Neem contact op met de contactpersoon van Reclassering Nederland bij een **ongeval met een werkgestrafte**. Een arbeidsongeval dat leidt tot ziekenhuisopname moet verplicht worden gemeld bij de Inspectie SZW.

Voor de meeste organisaties is het verplicht een risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) op te stellen. Op www.rie.nl/wetgeving staat waaraan een werkplek moet voldoen.

> Liever digitaal?

Geef uw e-mailadres dan door op info@reclassering.nl.

Egeltjes de fles geven

HUIZEN Bij Stichting Egelbescherming Nederland werken louter vrijwilligers én toegewijde werkgestraften. 'We willen de goede sfeer behouden, daarom stellen we nogal wat eisen aan werkgestraften,' vertelt Jenny Kleve, voorzitter en drijvende kracht achter de stichting. Het werk bij de Egelbescherming bestaat onder andere uit het verzorgen van egels en het schoonmaken van de hokken en het gebouw. 'In de herfst, als er veel jonkies zijn, geven we ook nog zo'n honderd flesjes per dag.'

De gevraagde toewijding verklaart meteen waarom de ervaringen van Kleve zo positief zijn. 'In april van dit jaar zijn we verhuisd. In de weken daaraan voorafgaand zijn we fantastisch geholpen door een man en vrouw met een werkstraf. Die man zei na afloop: *Ik heb bijna geen egel gezien. Terwijl ik juist vanwege de egels mijn werkstraf hier wilde uitvoeren!* Uiteindelijk heeft hij nog jonge egeltjes de fles gegeven en hebben we een egel naar hem vernoemd.' De samenwerking met Reclassering Nederland kwam tot stand na een verzoek van de reclassering, die ook al met het vogelasiel samenwerkt.

Jenny Kleve

> UITGELICHT

Klussen op zorgboerderij

Bevoorrading in Sonneburgh

WERVERSHOOF Toen een groot, modderig terrein van 1000 m² bestraat moest worden, dacht Rein Pronk van Zorgboerderij Pronkhof aan Reclassering Nederland. Hij had daar goede verhalen over gehoord van Staatsbosbeheer, waarmee hij samenwerkt. Het plein was binnen tien dagen klaar. Pronk was zo tevreden over de inzet van zo'n twintig werkgestraften, dat hij een langdurige samenwerking met Reclassering Nederland is aangegaan. 'Vaak zijn hier op zaterdag – als er geen cliënten zijn – een aantal werkgestraften aan het werk,' zegt Pronk. 'Hun hulp bij allerlei klusjes is vrijwel onmisbaar.'

'Wezo gaat verder dan alleen faciliteren van de werkstraf'

Koos van Delft (links) en collega Ton van der Linde

ZWOLLE Sociale werkvoorziening Wezo in Zwolle plaatst sinds twee jaar ook mensen met een werkstraf. Zowel bij de Wezo zelf, als bij een van de 150 bedrijven uit het netwerk. Dat netwerk wordt ook ingezet om werkloze (ex-)werkgestraften aan een baan te helpen.

Koos van Delft is detachingsconsulent bij Wezo en werkte eerder al met tbs-gestraften aan hun resocialisering. Sinds twee jaar bemiddelt hij ook werkgestraften. 'Het is natuurlijk afhankelijk van het vergrijp waarom een cliënt een taakstraf heeft gekre-

gen,' zegt Van Delft. 'Maar over het algemeen is die straf helemaal geen issue als we bij bedrijven aankloppen voor een plek. Jaarlijks plaatsen we zo'n 250 werkgestraften met straffen die variëren van zestien tot 240 uur.'

Nauwelijks incidenten

Een succesvolle uitvoering staat of valt doorgaans met de begeleiding. 'Die ligt primair in handen van de werkmeester van Reclassering Nederland. In die twee jaar dat wij met werkgestraften werken, zijn er nauwelijks incidenten geweest. De aanpak van de werkmeester is heel persoonlijk. Gisteren nog,

bijvoorbeeld. Toen zat een jonge vrouw er helemaal doorheen. De werkmeester sprak een kleine tien minuten met haar en daarna was ze weer bij de les.'

Sociaal activeringstraject

De werkgestraften die Van Delft voorbij ziet komen, zijn vaak niet in staat regulier werk uit te voeren. 'Hier bieden we de mogelijkheid om aangepast werk te doen. Ook kunnen we mensen doorsturen naar een van de bedrijven en instellingen uit ons netwerk.' Wezo gaat daarbij verder dan alleen het

'De werkstraf is meestal geen issue als we bij bedrijven aankloppen'

faciliteren van de uitvoering van de werkstraf. Van Delft: 'Onlangs sprak ik een man die nog twaalf uur straf moest vervullen. Ik ga voor hem bij het UWV informeren of ik hem een sociaal activeringstraject kan aanbieden.'

Verantwoordelijkheid

Sinds 1 januari 2015 worden sociale werkvoorzieningen niet meer gesubsidieerd door het ministerie van Sociale Zaken. De nieuwe Participatiewet legt de verantwoordelijkheid voor het aan het werk krijgen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt bij de gemeente. 'In Zwolle moet de politiek nog een keuze maken over hoe dat gaat gebeuren. Maar in elk geval maken we vanaf 1 januari 2016 deel uit van de gemeente Zwolle.'

'Ook werkgestraften verdienen feestdagenverlof met kerst en oud & nieuw'

Jochum Wildeman, unitmanager werkstraf regio Noord-West, Reclassering Nederland:

'Nee natuurlijk niet, de werkstraf is een straf. Vrijstelling van werkstrafuren met kerst en oud & nieuw, dat zit er niet in. Bedenk dat twee uur werkstraf gelijk staat aan één dag gevangenisstraf van vierentwintig uur. Daar moet je dus geen grappen mee maken. Zo bezien is de werkstraf al een (gezegende) toeslag op zich!'

Mylene Heijder, medewerker Kringloop Stilema in Vaassen:

'Dan wordt iemand beloond in plaats van gestraft. De meeste mensen zijn sowieso vrij op feestdagen dus hoeven dan geen verlof op te nemen voor de werkstraf. Heeft een

werkgestrafte geen baan, dan heeft iemand de vrijheid kerst op een ander moment te vieren. Straf moet wel straf blijven.'

Ton van der Linde, hoofd Voedingsdienst Zorggroep Apeldoorn:

'Ik heb deze stelling bij collega's neergelegd en men zegt unaniem 'nee'. Om uiteenlopende redenen: als je in de gevangenis zit, krijg je met feestdagen toch ook geen urenaftrek? Of: hoe zit dat dan met andere feestdagen zoals Pasen, Pinksteren en Suikerfeest? Iemand met een taakstraf heeft al een voordeel in ons bedrijf, juist omdat ze op zon- en feestdagen kunnen werken. Je hoeft dus niet alle uren doordeeweeks te voldoen.'

Aankondiging Werkstraf Motivatie Project

LANDELIJK Werkgestraften hebben regelmatig schulden of zijn (langdurig) werkloos. Tijdens de werkstraf wordt vaak duidelijk dat ze deze situatie willen veranderen, maar niet weten hoe. Het Openbaar Ministerie Oost-Nederland heeft nu toestemming gegeven om een pilot in te richten: het Werkstraf Motivatie Project, speciaal voor de groep werkgestraften zonder begeleiding

op het gebied van schulden of werk. Doel is handvatten bieden om schuld- of werkloosheidsproblematiek aan te pakken. Het project duurt maximaal acht uur en kan gecombineerd worden met de lopende werkstraf. De werkgestrafte mag zo'n 10% van de werkstrafuren besteden aan het project. Volgens planning start de pilot eind van het eerste kwartaal 2016 in Oost-Nederland.

Greet is niet van gisteren

Jochum Wildeman is unitmanager werkstrafunit Noord-West

Greet van de kinderboerderij belt: meneer K. heeft niet zo'n zin in zijn

werkstraf. Praatjes heeft hij wel. Gelukkig kent Greet haar pappenheimers. Greet is niet van gisteren. Maar meneer K. heeft het idee dat Greet wel van gisteren is. Als hij nou op de dagen dat hij de stallen moet uitmesten niet komt, maar wel op de urenlijst staat en Greet per niet-gewerkt uur € 10,- geeft? Leuk voor de kas van de kinderboerderij. Greet stuurt meneer K. naar huis en belt meteen naar ons.

We zijn blij met het telefoontje van Greet. We drukken onze contactpersonen op het hart om meteen contact op te nemen als mensen proberen hun werkstraf af te kopen. Ook al gebeurt het onder het mom van 'een

geintje'. Meneer K. wordt door ons opgebeld met de mededeling dat hij niet meer welkom is op de kinderboerderij en hij wordt uitgenodigd voor een gesprek bij de reclassering.

'Als hij nou wél op de urenlijst staat en Greet € 10,- per niet-gewerkt uur geeft?'

We sturen de zaak retour. Ook bellen we de politie om aangifte te doen van poging tot omkoping. Maar ... we kunnen geen aangifte doen. Greet is namelijk geen ambtenaar. Euh? Maar

lieve politie, wij zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van een sanctie uit het wetboek van strafrecht. En met die sanctie wordt een loopje genomen. Ik vind dat mevrouw Greet op het moment dat zij mensen begeleidt bij de uitvoering van een werkstraf ook een ambtenaar is. Zij ziet erop toe dat de wet wordt uitgevoerd. Het is even stil aan de telefoon en er wordt overlegd. Maar nee, het is niet mogelijk. Mevrouw Greet is geen ambtenaar. Maar, maar, maar ik ben wel een soort van ambtenaar meneer van de politie. Een semi-ambtenaar die ervoor moet zorgen dat de werkstraffen in Amsterdam rechtmatig worden uitgevoerd. Meneer Wildeman, mevrouw Greet is

geen ambtenaar. We kunnen helaas niets doen.

Frustrerend vind ik dit. En gék. Als je je werkstraf probeert af te kopen, moeten daar consequenties aan verbonden zijn. Misschien dat je dan begrijpt dat je niet moet sullen met de werkstraf. En dat je eigenlijk in je handjes moet knijpen met een werkstraf.

> **Reageer op de column via info@reclassering.nl**

Uit de praktijk: wáargebeurd ...

Rechter: 'Hoe komt u aan die spullen?'
Verdachte: 'Ik heb heel vroeg kerstinkopen gedaan.'
Rechter: 'Hoe vroeg dan?'

Verdachte: 'Uhhh ... een paar uur voordat de winkel openging!'

Verdachte: 'Kom op mannen! Nog 30 bomen te gaan voordat het kerst wordt.'

Colofon

Werkstraf in uitvoering verschijnt drie keer per jaar in een oplage van 2.500 stuks.
Redactie Reclassering Nederland: Marco Bal, Mieke Bauer, Nico Biesbrouck, Renate van Dalen, Mireille Bouchoms, Hanneke van de Kant, Bjorn van Overveld **Hoofdredactie** Media & Communicatie, Reclassering Nederland **Tekst en eindredactie** Lamar communicatie **Vormgeving** Enof creatieve communicatie, enof.nl **Fotografie** Frank Penders **Drukwerk** Drukkerij Libertas Pascal **Met dank aan** Kringloop Stilema (Mylene Heijder), Stichting Egelbescherming Nederland (Jenny Kleve), Voedingsdienst Zorggroep Apeldoorn (Ton van der Linde), Wezo (Koo van Delft), Zorgboerderij Pronkhof (Rein Pronk) en werkgestraften op de werkstrafprojecten.